

11 09 2022 Harald Buhaug

Berg Kirkeforening – innlegg ved 50-årsjubileet for Berg kirke

Berg kirkes 50-årsjubileum er en stor og gledelig begivenhet. For oss som kjenner historien er det en selvfølge at Berg Kirkeforening blir behørig omtalt ved denne anledningen. Jeg regner med at foreningens rolle kan bli nevnt også av andre som skal ytre seg i forbindelse med jubileet. Faren for gjentakelser er avgjort til stede, men jeg regner med at det da vil dreie seg om godord, og en god ting kan som kjent ikke sies for ofte.

1.

Kirkeforeningen ble stiftet sommeren 1937. Bakgrunnen var at det i Bergområdet var et sterkt ønske om et samlingssted til kirkelig bruk. Prost Tycho Castbergs var initiativtaker og ble foreningens første formann. Bergområdet skulle være foreningens arbeidsfelt, og formålet ble formulert slik:

Foreningens formål er å skape og styrke menighetsbevissthet og fremme og støtte kristent og sosialt foreningsarbeid.

For å kunne gjennomføre dette, ser foreningen det som sin oppgave å reise et menighetshus, eventuelt en kirke, i Bergområdet, og når huset er reist, drive det slik at det blir et kristent kraftsentrum i vår krets.

2.

Da foreningen for ti år siden feiret sitt 75-årsjubileum, kunne den med stolthet og glede se tilbake på sitt arbeid – foreningens formål var faktisk oppfylt! Dette var i høy grad et resultat av det målrettede arbeid foreningens skiftende styre hadde nedlagt opp gjennom årene, med tålmodighet og klokskap, og ikke minst med den dristighet og mot, og ganske sikkert den faste tro som måtte til for å treffe de beslutninger som gjør at vi er samlet her i dag.

Men likevel, når jeg tenker på Berg Kirkeforening, tenker jeg først og fremst på de mange kvinner og menn som i år etter år gjorde en enestående frivillig innsats i kirkeforeningens regi for å virkeliggjøre de visjoner foreningens formål skisserer. Foreningen hadde lenge rundt 500 medlemmer.

3.

Foreningens mest konkrete mål var å bygge et menighetshus eller en kirke. Da blir det spørsmål om penger. I sin visdom innså foreningen at her måtte det kvinner til, og det ble stiftet en kvinneforening til å ta seg av pengeinnsamling og diverse praktiske gjøremål. Etter hvert ble det også startet flere kirkeringer, kvinner som møttes i hjemmene, som bakte, strikket og sydde, knyttet, vevde og broderte, og heller ikke unnså seg for å tigge gaver fra butikkene i området, ting som kunne spises, loddet ut eller selges ved forskjellige arrangementer, spesielt julemessene. På det meste skal det ha vært ti slike kirkeringer i virksomhet. For foreningen ble dette et fantastisk nettverk av engasjert mennesker rundt om i Berg-området. Vi kan fortsatt møte frivillige i Berg kirke som forteller at de ble med fordi svigermor eller en annen i familien i sin tid var sterkt engasjert i en kirkering.

Midlene som ble samlet inn gjennom utlodninger og den slags var betydelige, men også andre inntekter, private gaver, bidrag fra fonds, legater osv., har vært helt avgjørende.

4.

Men alt var ikke bare fryd og gammen. Riktig nok hadde man allerede i 1943 sikret seg tomt, men det gikk mer enn 20 år før alle formaliteter rundt tomten var avklart. Man hadde også en del oppspart kapital, men årene gikk, lite skjedde og mismotet snek seg inn. Sogneprest Leiv Fosse skapte ny inspirasjon da han fikk i gang en ordning med gudstjenester for Berg-området på

Blussevold skole en gang i måneden. Men spørsmålet om eget bygg var fortsatt uløst.

5.

Så, på foreningens årsmøte i 1967, fremmet et av medlemmene, Gunnar Birkeland, følgende forslag til vedtak:

Bygg menighetshus før kapitalen synker i verdi. Menighetshuset skal kunne brukes til kirkelige handlinger. Det må skje før vi helt mister motet.

Hvorvidt Birkelands hjertesukk ble vedtatt på årsmøtet vet jeg ikke, men nå ble det i alle fall fart i sakene - en målrettet prosess som endte med at biskop Tord Godal, i mai 1971, kunne legge på plass grunnsteinen for et kirkebygg. Før det var gått ett år kunne samme biskop vigsle kirken.

Nå sto kirken der! Det må ha vært en stor glede og inspirasjon for kirkeforeningen og alle som hadde vært engasjert i arbeidet. Nå kunne foreningen endelig samle sine ulike aktiviteter, gudstjenester, menighetspleie, barne- og ungdomsarbeidet osv. i egne lokaler.

6.

Arkitekt Tycho Castberg, sønn av foreningens første formann, var arkitekt for bygget. Noe praktbygg var det ikke. Et firkantet mursteinshus som ikke minnet mye om en kirke. Vittige tunger omtalte det som trafo-stasjonen. Et utnavn, men samtidig en innertier. Foreningens formål fra 1937 var jo at bygget skulle bli et kraftsenter – og det er jo det en trafo-stasjon er – den forsyner området med kraft.

7.

Det viste seg raskt at kirken var for liten. En utvidelse var sterkt ønskelig, og i 1979 besluttet Kirkeforeningen å bygge ut. Det førte til en sterkt intensivert innsats, inklusive en dør-til-dør-aksjon, for å skaffe penger. Knappt to år senere

kunne den kirken vi har i dag vigsles av biskop Kristen Kyrre Bremer. Senere har kirkeforeningen utstyrt den med så vel nytt tårn og nye kirkeklokker som med nytt orgel.

8.

Kirkeforeningen arbeidet gjennom mange år for at Berg kirke skulle bli en ordinær sognekirke. Dette kom i orden i 1995. Berg ble eget sogn i Strinda prestegjeld og fikk sitt eget menighetsråd. Kirken ble overdratt til Trondheim kommune. Kommunen kom godt fra det. Den overtok en pantegjeld på 800 tusen, assuranceverdien var ca. 6,5 millioner.

9.

Kirkeforening eide altså sin egen kirke fra 1972 til 1995, og i praksis fungerte foreningens styre som menighetsråd. Det var frivillige som tok seg av driften av huset og som gjorde tjeneste bl.a. som kirkeverter, kirketjenere og klokkere. Og det var mange frivillige bidrag til nødvendig inventar og utstyr og til utsmykning av kirkerommet. Her må jeg nøye meg med å nevne alterteppet som Dagfrid Johnsen vevde til innvielsen av kirken i 1981, og som vi fortsatt kan glede oss over.

Det var altså mange som gjorde en stor innsats for at alt skulle bli så bra som mulig. De følte eierskap til kirken, og kunne av og til ha sine egne meninger om hvordan ting skulle ordnes. Det forekom at en prest eller noen fra den kirkelige administrasjon fant dette brysomt og utidig. Jeg sier ikke at det oppsto et nytt skjellsord, men når de omtalte kirkeforeningen og folk i Berg som *kirkeeeierne*, var den sarkastiske undertonen hørbar. Vi har fortsatt slike «kirkeeeiere» i Berg, og har stor glede av det.

10.

Berg Kirkeforening ble nedlagt i 2012, kort tid etter 75-årsjubileet, etter moden

overveielse. Det var en riktig løsning. Selvsagt var det vemodig, og kanskje en sorg for enkelte. Men nå hadde foreningens oppfylt sitt formål, og Berg hadde et menighetsråd som skulle og kunne ivareta de oppgaver foreningen sto igjen med etter at kirken var bygd.

Berg Kirkeforening etterlot seg en uvurderlig arv: Engasjerte kvinner og menn som ikke primært var opptatt av foreningen, men av å yte en innsats for å gjøre Berg kirke til et kristent kraftsenter for befolkningen i området.